

N:o 9.

Af friherre **Klinckowström**, om bildande af en Riksdagens besparingsfond.

Vid 1888 års riksdag väckte jag i denna kammare en motion, n:o 81, angående dispositionen af motsedda öfverskott å statsverkets inkomster, för grundandet af en *Riksdagens besparingsfond*, ställd under riksbankens vård och förvaltning, till framtida behof.

Nämnda motion, af då förekommande anledningar väckt den 4 maj, således under riksdagens sista tillvaro, fann ej någon framgång, hvarken inom det sammansatta utskott, som hade att behandla den samma, ej heller inom Riksdagens båda kamrar.

Om jag vid innevarande riksdag återkommer med samma motion i något förändrad form, så sker det, emedan förhållandena mycket förändrat sig i finansielt hänseende, för att kunna bereda framgång åt densamma. *Öfverskott* har, dels till följd af tullafgifterna, dels till följd af välmågans stigande under de senaste åren, blifvit budgetens permanenta kännemärke. Rikshufvudboken för år 1888 visade ett öfverskott af 9,700,000 kronor, den för år 1889 ett öfverskott af 5,887,000 kronor och den för år 1890 kan påräkna ett öfverskott af 7,094,000 kronor. — *Tullmedlen*, för att här endast anföra *ett* exempel, utgjorde enligt statskontorets senaste beräkning:

för år 1888	37,644,953 kronor	
» » 1889	42,298,853	»
och anses » 1890 blifva	42,906,616	»

För kommande år, sedan vår nuvarande tulltaxa — till följd af handels-traktaternas med Frankrike och Spanien uppsägande — blifvit af Riksdagen reviderad, och höjda tullavgifter för flertalet å de af samma traktater hittills bundna artiklar blifvit pålagda, torde tullinkomsterna ökas med årligen 3 å 4 millioner kronor.

Det är med anledning häraf jag vågar föreslå, att de ofvan antydda, stora öfverskottsmedlen, i den mån de ej för statsregleringarna finnas nödvändiga, samlas till en *Riksdagens besparingsfond*, till Riksdagens fria disposition, under vård eller förvaltning af riksbanken eller riksgäldskontoret.

Till grundplåt i ofvan föreslagna *besparingsfond* får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen ville anvisa *dels* de fyra millioner kronor *anslag* till fortsättande af den norrländska stambanebyggnaden, *dels* den återstående hälften af riksbankens vinst för år 1890, uppgående till omkring 1,850,000 kronor.

Vid en pröfning af de statsändamål, som med den nu af mig föreslagna besparingsfondens tillgångar framdeles torde kunna tillgodoses, böra följande förtjena en synnerlig uppmärksamhet:

1:o) nödiga medel för att, utan ökad beskattning, med kraft bestrida utgifterna för de utrustningar m. m. d., som möjligen kunna ifrågakomma för upprätthållande af vår neutralitet;

2:o) för de mindre bemedlade samhällsklassernas befriande från eller åtminstone förminskande af den tunga beskattning, dem tid efter annan blifvit pålagd, *genom* tullavgift å deras få återstående njutningsämnen, *genom* skatt till stat och kommun, *genom* undergående af stegrad värnpligt m. m.;

3:o) en fortsatt successiv afskrifning af återstående 70 procent af grundskatternas ursprungliga belopp;

4:o) en fortsatt successiv afskrifning af återstående 70 procent af indelingsverkets på viss jordegendom tryckande bördor;

5:o) reglering af den på jordegendomen nu så svårt tryckande väghållningen;

6:o) omdaning af vårt försvarsverk på den bestående grunden, *med vår indelta armé såsom stam för det allmänna beväringsskapet*, hvarvid må anmärkas, att ensamt anskaffning af tidsenliga handgevär torde erfordra en ytterligare kostnad af 6 till 8 millioner kronor, och det nödvändigaste af landets befästningsväsendes ordnande 10 å 11 millioner kronor; hvarjemte vår örlogsflottas fortsatta nybyggnad, med dithörande försvarsanstalter, torde kräfva extra utgifter af 6 å 7 millioner kronor;

7:o) organiserandet af ifrågasatta anstalter för vår arbetarebefolknings

bättre allmänna och yrkesmessiga undervisning, sedliga uppfostran samt omvårdnad vid olycksfall och ålderdom;

8:o) understödjande och befordrande af våra inhemska industrier och våra näringars utveckling och förkofran, deri inbegripet hemslöjd, handel, sjöfart m. m. dylikt;

9:o) vetenskapers och konstens samt hela undervisningsväsendets och dess personals kraftigare understöd och hjälp, att de må kunna lättare och i vidsträcktare mån än hittills uppnå sina för den allmänna och högre bildningen så viktiga ändamål.

Alla dessa och må hända ännu flera behjertansvärda samhällsfrågor kräva högst betydliga penningemedel för att kunna tillfredsställas, vare sig genom ständiga statsinkomster eller medelst tillfälliga besparingar.

På grund af hvad jag här ofvan anfört får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen ville besluta:

att, för beredande af en *Riksdagens besparingsfond* till Riksdagens fria disposition, så stora belopp af de vid statsregleringarna under denna och blifvande riksdagar möjligen uppkommande besparingar måtte afsättas, som, med aktgifvande på andra behof, tillgångarna medgifva;

att denna Riksdagens besparingsfond öfverlemnas till endera af Riksdagens penningeanstalter (riksbanken eller riksgäldskontoret) för att der vårdas och tillgodogöras;

att redan vid denna riksdag, för grundläggandet af denna besparingsfond, dit måtte anslås *dels* de fyra millioner kronor, som i Kongl. Maj:ts nådiga statsverksproposition föreslås utgå såsom anslag till fortsättning af norrländska stambanans byggande, *dels* den återstående hälften af riksbankens vinst för år 1890, utgörande omkring 1,850,000 kronor.

Om remiss af denna motion till vederbörligt utskott får jag vördsamt anhålla.

Stockholm den 26 januari 1891.

R. Klinckowström.